

Egy falatnyi természet

Ahogy az idei 37. Kertészet és Szőlészetben már beszámoltunk róla, a Magyarország Zöld Városa díj első helyezettje 2022-ben a Budapest 13. kerületében megépült Vizafogó Park lett.

A tervezés projektvezetőjét, Ripszám Eszter tájépítésszt kérdeztük azokról a tervezési szempontokról, melyek segítették őket az ökológikus szemléletű új közterületi park létrejöttében.

A Több zöld várost Európának elnevezésű nemzetközi kampányba hazánk a Magyar Díszkertészek Szakmaközi Szervezete közreműködésével 2021-ben kapcsolódott be. A kampány keretében hirdették meg az Európa Zöld Városa díjat hazánkban is azért, hogy a zöldfelületek biodiverz, fenntartható, előremutató megoldásait ösztönözzék a településeken. A versenyben azok pályázhattak, akik finanszírozták a zöldfelületek megvalósulását. A díjakat a HungaroGreen szakmai rendezvényen adták át.

vasúti területnek csak két régi téglaoszlopa maradt meg, amit történeti emlékként újraépítettünk. Ez látható az új park bejáratánál. A park területe beépítetlen, gyepes terület volt a gyalogos közlekedést jelző kitaposásokkal. Utóbbiakat is felhasználtuk a tervezéskor, ennek alapján született az útrendszer nyomvonala.

A 13. kerületi önkormányzat rendszeresen kikéri a lakosság véleményét az új beruházások előtt. Most milyen eredménnyel zárult a lakossági egyeztetés?

A koncepcióterv kialakítása előtt először az önkormányzat képviselőivel,

Hogyan valósult meg ebben a parkban az ökológiai szemlélet? Voltak előképek ebben a témában?

Tanulmányoztuk a haladó ökológiai szemléletű parkokat, és a tapasztalatokat megpróbáltuk beépíteni. A Vizafogó Park végül nem lett klasszikus értelemben vett ökopark, a gondolatörnek csak az alapjait emeltük be. A burkolatok kialakításakor például kifejezetten törekedtünk arra, hogy minél több vízáteresztő felület jöjjön létre. Az úthálózat gerincét alkotó főstányok térkő burkolattal készültek a jól járhatóság és a funkcionalitás jegyében, viszont a tó partján és a kisebb utakon megjelenik a hagyományosan stabilizált zúzalékos felület. A kiskockakőburkolatot is vízáteresztő fugával terveztük. A teljes park területén sikerült megvalósítanunk a csapadékvíz helyszínen tartását, a zöldfelületeken elszikkad a csapadékvíz, nem kerül a csatornába. Az épület tetőszerkezetének vápáiban összegyűlt vizet pedig visszavezetjük a tóba.

A tavat mint vízfelületet is az ökológikus gondolatörbe sorolnám. Van ugyan fenntartási és energiaigénye, de javítja a mikroklímát, párasít, új élőhelyet teremt az állat- és növényvilágnak egyaránt. A park elkészülte után szinte azonnal megjelentek itt a vadréccék és a vízipókok. Fontos, hogy a fővárosban az élővilág vissza tudja foglalni az élőhelyét. Olyan növényfajokat és fajtákat választottunk a vegyes kiültetésekbe, melyek egymást segítik, illetve jól tudnak együtt élni.

A csapadékvíz zöldfelületre vezetése milyen módszerét választották?

A tereprendezéssel és az utak megfelelő oldalirányú lejtésével elértük, hogy a víz egész egyszerűen lefolyik az egyébként jól járható és akadálymentes felületekről. Olyan helyeken, ahol ez nem volt lehetséges, mert például dombbal találkozunk az útfelület, ott a gyep alatt az út mellett szivárgósvot hoztunk létre, hogy ne jelenjenek meg kimosódások és nagyobb tócsák. Nem használtunk kiemelt szegélyeket.

Melyek a növénykiültetések meghatározó fajai és fajtái? Miért azok mel-

FOTÓ: MEGYESI ÉVA

A park elkészülte után szinte azonnal megjelentek a tóban a vadréccék és vízipókok

A park területét mire használták korábban? Volt ott olyan épület, tárgy, aminek az anyagát újrahasznosíthatták?

Az építető, Budapest Főváros 13. Kerületi Önkormányzata a park telkét korábban beépítésre szánta, de végül nagyon örömteli módon zöldterületté minősítette át. A fejlesztés célja a lakosság jólétét szolgáló új, kortárs, haladó szellemiségű és ökológiai szemléletű park kialakítása lett, ami lehetővé tette a 10 ezer négyzetméter alapterületű új zöldfelület létrehozását.

A kerületnek ezen a részén a múltban vasútvonalak haladtak át tehervágyonyokkal, a szomszédos telken áll még a Vizafogó vasútállomás régi épülete. A

majd a lakossággal együtt átgondoltuk a zöldfelület-fejlesztési funkciókat. Lakossági egyetértéssel létesültek a biodiverz növényágások, a vízfelület, a futókör, a pingpong- és a csocsóasztal. Játsszótér nem lett, de a fitneszeszközök telepítését megszavazták, közmegegyezés alapján megépülhetett a szolgáltatópavilon, az illemhely, a vendéglátóegység is. A többségi lakossági szándék döntötte el, hogy kutya nem vihető be a parkba. A kerítés a megbízó igénye volt, közbiztonsági szempontból tartották jónak. Mi örültünk volna, ha mindenki számára nyitott hatású park jön létre. Aztán kiderült, a látogatók számára a kerítés megadja a tisztelet érzetét a hely iránt.

A tervezők számára fontos volt a természetszerűség, a harmonikus színek alkalmazása

lett döntöttek? Tudatos volt a színválasztás?

Nagyon fontos volt számunkra a természetszerűség, az egymás melletti harmonikus színek alkalmazása. Ez részben tudatos volt, részben esztétikai érzés alapján választottunk. A vadvirágos rétek légiességét, a felhőszerűen virágzó növények jó arányát igyekeztünk megjeleníteni. Nem szerettünk volna hivalkodó, markáns kiültetést alkotni, a pasztellárnyalatokat alkalmaztuk. Az alapfajták sok helyen ugyanazok, a virágzók változnak, néhol markánsabbak. A cserjék közül meghatározóak a fehér som (*Cornus alba Sibirica*), a keskenylevelű parti fűz (*Salix elaeagnos Angustifolia*), a törpe fagyal (*Ligustrum vulgare Lodense*), valamint a babérmeggy (*Prunus laurocerasus Piri*). Az évelők és díszfüvek közül a legnagyobb darabszámban fehér virágú közönséges cickafark (*Achillea millefolium*) fehér virágú kerti szellőrózsa (*Anemone x hybrida Honorine Jobert*), rózsaszín virágú szőlőlevelű szellőrózsa (*Anemone tomentosa Robustissima*), karthauzi szegfű (*Dianthus carthusianorum*), közepes rezgőfű (*Briza media*), gyöngyperje (*Melica ciliata*), őszi nyúlfarkfű (*Sesleria autumnalis*), valamint olasz nyúlfarkfű (*Sesleria nitida*) látható a parkban.

A kis ligeterdőnek milyen szerepet szántak? A természet változatosságát igyekeztek ezzel jelezni?

Szerettünk volna egy körbejárható, andalgós, különlegesebb karakterű parkrészt is kialakítani, kifejezett rendeltetése nincs, egyszerűen a természet leképezése. Mint tanösvény, azért van egy kis ismeretterjesztő jellege. Ide jellemzően többtörzsű bokorfákat ültettünk, ami a speciális karaktert és a játékoságot adja meg. A nagyobb gyepterület mellett ezzel sze-

rettünk volna megjeleníteni a kontrasztot. Opáljuhar (*Acer opalus*), rézvörös fanyarka (*Amelanchier lamarckii*) és díszcsersznye (*Prunus Accolade*) többtörzsű példányait ültettük el. A bokorfák mellett az árnyéket adó, sorfa minőségű lombos fák közül korai juhar (*Acer platanoides*), juharlevelű platán (*Platanus x acerifolia*) és erdei fenyő (*Pinus sylvestris*) díszlenek.

Miben mutathat példát a lakosság a Vizafogó Park?

A park nincs túlbonyolítva, semmilyen különleges látványosság, gumiburkolatú játszótér nincs benne. Egy természetből inspirálódott klasszikus park jött létre, ami nem akart hivalkodni, ahol

Európa Zöld Városa díj 2022

A győztes munka megnevezése:

Budapest Főváros 13. kerület, Vizafogó Park és pavilonépület 1138 Budapest, Párkány utca 39–41. (az Esztergomi út és a Párkány utca által közrefogva)

Generáltervezés/tájépítész:

Objekt Tájépítész Iroda (Hómann János, Pécsi Máté, Ripszám Eszter, Wang Xiao)

Építész: Archikon Építésziroda

Szobrász: Lestyán Goda János

Építető: Budapest Főváros

13. Kerületi Önkormányzat

Megrendelő/lebonyolító:

13. Kerületi Közszolgáltató Zrt.

Tervfázisok: Konceptióterv

2020. december; engedélyezési terv 2021. április; kiviteli terv 2021. június

Kivitelező: Parkfenntartó Kft.

nagyobb a zöldfelület-arány. Meg szeretnénk volna mutatni, hogy a főváros belsejében, a panelházak között meg tud jelenni egy falatnyi természet. Ez a lényege. Az emberek jól érzik magukat, kiülhetnek a tó szélén a nyugágyakba, van hely az elcsendesülésre, a nyugodt pihenésre. Természetes anyagok jelennek meg, ott vannak a kis kockakövek, a szórt zúzalékkal fedett utak. Megtapasztalható, hogy a városban is lehet poros egy cipőtalp és úgy is rendben van minden. A tereprendezéssel kialakított gyeptes terreplasztika mindig gyerekkel teli, pedig semmi más nincs, csak domb és gyepp. A parkban megtalálhatóak azok a helyek, térelemek, amiket a gyerekek egy kis fantáziával a maguk által kívánt módon tudnak használni. Ebben a parkban egyszerűség és nyugalom van. Az anyaghasználatban a hídnál, az épületnél megjelenik a fa, a gabionfalakat nagy kövekkel terveztük, színhasználatában harmonikus az egész. Még a futóút zöldes árnyalatú gumiburkolata, illetve a fitnesseszközök körüli bézs árnyalatú biztonsági burkolat kiválasztásánál is törekedtünk a visszafogottságra.

Reményeink szerint a park talán észrevétlenül ízlésformáló, nincs sok inger, nincs szín- és anyagtozódás. Egyszerűen csak hat az, hogy visszafogott és természetszerű dolgok veszik körül az ott tartózkodót.

Mennyire volt beleszólásuk abba, hogy az építészek milyen anyagokat használnak?

Mi, tájépítészek voltunk a generáltervezők, ezért már az elejétől bevontuk a munkába az építészeket. Nagyon jó észrevételeik voltak, közösen dolgoztunk, hasonló volt az ökológiai szemléletünk. A faburkolat például a kezdetektől nekik is a vezérelvük volt. Olyan szándék is volt, hogy a tó melletti épület tetejére napelemek kerüljenek, ami szintén ökológikus elképzelés. Ez egyelőre nem valósult meg, de a lehetősége megvan.

Van visszajelzésük arról, hogy a parkot mennyire szerette meg a lakosság?

Hivatalos adatunk nincs, de az építető önkormányzat dolgozóitól, a környékbeli ismerősöktől hallva és a saját tapasztalatunk szerint is minden nap-szakban van látogatója, kisgyermekes családok, idősek, közelben dolgozók. Szeretik az emberek. A vendéglátó pavilon teraszán mindig ül valaki, szinte teljes kihasználtsággal működik.

Megyesi Éva